

Piteå kommun
Utbildningsförvaltningen

Redovisning av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering april - juni 2019

Sammanfattning

Av den fördjupade uppföljningen framgår att det under perioden april – juni 2019 har rapporterats 48 anmälningar. 4 av anmälningarna kommer från förskolan, 3 från förskoleklass, 39 stycken kommer från grundskolan, 1 anmälan kommer från gymnasiet och 1 anmälan från fritids.

Under perioden har fjolårets trend med stora skillnader i antalet inkomna anmälningar från norra och södra området hållit i sig. 77 % av anmälningarna, vilket motsvarar 36 anmälningar, kommer från norra området och 23 % av anmälningarna, vilket motsvarar 11 anmälningar, kommer från södra området.

Av uppföljningen framgår att 80% av kränkningarna sker inom skolans område, exempelvis på skolgården, i matsalen och i elevcaféer, samt i klassrummet. En anledning till detta är det är platser där det finns personal och andra människor som uppmärksammar den kränkande behandlingen.

Något mycket glädjande är att alla anmälningar har rapporterats till huvudmannen inom fyra veckor från händelsen.

Inledning

Syftet med en kontinuerlig uppföljning av anmälningarna är att ge nämnden en fördjupad analys av innehållet i anmälningarna.

Lagstiftning och begrepp

6 kap 10 § skollagen och 2 kap 7 § diskrimineringslagen (2008:567) uppger är personal som får kännedom om att ett barn eller elev anser sig ha blivit utsatt/kan antas ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till förskolechef eller rektor. Förskolechefen eller rektorn är därefter skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen har delegerat till förskolechef eller rektor att skyndsamt utreda och i förekommande fall vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling eller trakasserier.

Enligt 6 kap 3 § skollagen är kränkande behandling ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barn eller elevs värdighet. Exempel på kränkande behandling är nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjliganden, fysiskt våld, utfrysning eller hot.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker barn eller elevs värdighet och som har samband med diskrimineringsgrunderna. Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Trakasserier kan barn och elever utsätta varandra för. När personal trakasserar barn och elever är det förbjudet och juridiskt betraktas det som diskriminering.

Diskriminering innebär att ett barn eller en elev missgynnas direkt eller indirekt med koppling till någon av diskrimineringsgrunderna:

- Kön
- Könsoverskridande identitet eller uttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller trosuppfattning
- Funktionshinder
- Sexuell läggning
- Ålder

Diskriminering förutsätter att personen som utsätter är i en maktutövande position. Inom skolväsendet kan endast huvudmannen eller personal anses skyldig för diskriminering, barn och elever kan alltså inte diskriminera varandra i juridisk mening.

Inkomna anmälningar april – juni 2019

Under perioden har det totalt kommit in 48 anmälningar från verksamheten, att jämföra med 37 anmälningar under samma period 2018. Det är även den tremånadersperiod det kommit in flest anmälningar sedan vi började redovisa på det här sättet i början av 2018. I 28 av fallen (58%) är det flickor som blivit kränkta, i 20 av fallen (42%) är det pojkar som upplever att de blivit kränkta. I den här rapporten kommer även ett avsnitt om hur fördelningen ser ut för de som kränker och vilken typ av kränkning som är vanligast för respektive kön.

I 44 av fallen är det elev som har kränkt elev, 4 fall rör personal som har kränkt barn eller elev.

Under april rapporterades 16 anmälningar, i maj 23 stycken i juni 9 stycken. Under samma period 2018 rapporterades 16 anmälningar i april, i maj 9 stycken och i juni 12 stycken.

De i särklass flesta anmälningarna kommer från grundskolan som har lämnat in 39 anmälningar under perioden, det högsta antalet under en tremånadersperiod sedan Utbildningsförvaltningen började redovisa inkomna anmälningar på det här sättet. Förskolan har rapporterat in 4 anmälningar, förskoleklass 3 anmälningar, gymnasiet har rapporterat 1 anmälan och fritids 1 anmälan. Samtliga verksamheter hamnar dock under 1 % om man tittar på anmälningar per verksamhetsform. I grundskolan har två elever tillsammans blivit utsatt för 11 av de inkomna kränkningarna.

Av inkomna anmälningar framgår att de flesta kränkningarna under perioden skett i lågstadiet. Under perioden har överlägset flest kränkningar skett i årskurs 3, i övrigt är det jämn spridning mellan årskurserna.

Jämförelse Norra och Södra området

Från norra området, Rosvik, Porsnäs, Backgårds, Solander, Kullen, Björklunda, Christina, Norrmalm, Backen, har det under perioden kommit 36 anmälningar. I norra området finns ca 3 380 barn/elever. Södra området, Jävre, Hortlax, Norrby, Bergsviken, Pitholm, Munksund, Klubbgården, Strömnäs, Sjulnäs, Infjärden, har för samma period rapporterat 11 anmälningar. I södra området är det också ca 3 380 barn/elever. Dessa siffror visar att mönstret som visade sig under hela 2018, det vill säga att norra området står för cirka 80% av anmälningarna, håller i sig även andra kvartalet 2019. I syfte att öka likvärdigheten och transparensen för när en anmälan ska göras till huvudmannen har det därför genomförts en workshop med alla förskolechefer och rektorer den 28 mars 2019. Under workshopen var det många bra diskussioner och det kommer därför att genomföras ytterligare workshops och fortsatta diskussioner kring detta.

Från gymnasiet har det under perioden kommit in totalt 1 anmälan från enhet Mjölner, anmälan gäller en elev i årskurs 2.

Om man tittar närmare på respektive område ser man att det överlag inte är särskilt stora variationer i antalet anmälningar från de skolor som lämnat in anmälan om kränkande behandling den här perioden. Det bör noteras att av de anmälningar som inkommit från Kullenskolan avser 8 anmälningar samma elev, ett ärende som även granskats av barn- och elevombudet. På Norrmalmskolan gäller alla anmälningar olika elever.

Skola/Förskola	Antal anmälningar
Rönnskolan	2
Christinaskolan	1
Norrmalmskolan	11
Kullenskolan	15
Björklundaskolan	2
Porsnässkolan	3
Rosviks skola	1
Tallåsens förskola	1
Norrbyaskolan	2
Klubbgårdsskolan	2
Strömnässkolan	1
Sjulnässkolan	3
Bergsvikens förskola	1
Klubbgårdets förskola	1
Pitholms förskola	1

Tidigare kränkningar

Vid en analys av de 48 inkomna anmälningarna har det kunnat konstateras att 6 av dessa elever blivit utsatt för kränkande behandling vid minst 2 tillfällen under 2018 och 2019. 3 elever har blivit utsatt 2 gånger, 2 elever har blivit utsatt 3 gånger det sista året och 1 elev har blivit utsatt för kränkande behandling mer än 3 gånger det senaste året.

Kännedom om händelse och tid från händelse till inkommen anmälan till huvudmannen

En anmälan och utredning om kränkande behandling ska enligt skollagen ske ”skyndsamt”. Enligt en av JP Infonets expertjurister ska anmälan vara gjord samt utredning ska ha satts igång inom ”några dagar”. Av ett antal hovrättsfall kan man dra slutsatsen att det inte får gå många dagar innan utredning påbörjas och sedan bedrivs effektivt. I 42 fall av de inlämnade 48 anmälningar fick förskolechef/rektor kännedom om händelsen inom 2 dagar. I resterande fall tog det 4 dagar eller mer innan de fick vetskap om att ett barn/en elev upplevt sig kränkt. I dessa fall är det vanligt att förskolechef/rektor uppgett att kränkningen skett i exempelvis november, under VT-19, i början av vecka 3 och så vidare. I två fall har rektor uppgett att de inte vet när kränkningen ska ha ägt rum.

Alla anmälningar om kränkande behandling har rapporterats till huvudmannen inom 4 veckor, en klar förbättring av hur det har sett ut i tidigare sammanställningar.

Avslutade ärenden

Under perioden har 79 anmälningar om avslut lämnats in. En anledning till det höga antalet avslut är att handläggare vid Utbildningsförvaltningen skickat ut en påminnelse om att skicka in avslut för de anmälningar där den kränkande behandlingen har upphört.

I dagsläget finns det 29 oavslutade ärenden om kränkande behandling.

Vart sker kränkningar, trakasserier och diskriminering och olika typer av kränkningar

Av de 48 inkomna anmälningar sker 80 %, vilket motsvarar 34 anmälningar, av kränkningarna i skolans lokaler exempelvis i klassrummet, på skolgården, i matsalen, i kapprum och i kaféterian.

I arbetet med sammanställning av inkomna anmälningar har respektive anmälan kategoriserats genom ett specifikt uttryck för kränkande behandling. Under perioden blev 12 elever utsatt för en kombination av psykisk och fysisk kränkning. 11 elever blev utsatt för verbala kränkningar, exempelvis när en elev blir utsatt för hot och nedsättande kommentarer. 15 elever har under perioden blivit utsatt för fysiska kränkningar, så som slag, knuffar, att få snö kastat på sig. 6 elever har blivit utsatt för psykiska kränkningar genom utfrysning, utpekningar och blickar.

Vem kränker vem?

I den här rapporten har det gjorts en sammanställning av vem som kränker vem och vilken typ av kränkning som är vanligast för respektive kön. Flicka/flickor har kränkt flicka/flickor vid 10 tillfällen, flicka/flickor har kränkt pojke/pojkar vid 2 tillfällen, pojke/pojkar har kränkt pojke/pojkar vid 14 tillfällen och pojke/pojkar har kränkt flicka/flickor vid 7 tillfällen. I 11 av anmälningarna är könen på de kränkta inte uppgett.

Vid 4 tillfällen under den här perioden har personal kränkt barn/elever. Alla dessa ärenden föredras muntligt av för- och grundskolechef eller gymnasiechef inför barn- och utbildningsnämnden.

Analys

Uppfattningen är att kränkande behandling fortsatt har varit ett stort samtalsämne i många olika forum i våra verksamheter. Ett resultat av detta är att antalet anmälningar till huvudmannen har ökat jämfört med tidigare år. Detta ska ses som något positivt då det indikerar att förvaltningens verksamheter följer skollagens bestämmelser samt tar barn och elevers signaler och upplevelser om kränkande behandling, trakasserier och diskriminering på allvar.

Resultatet av enkäten Personligt som genomförs i årskurs 7 och 9 i grundskolan och årskurs 2 på gymnasiet visar att fler flickor än pojkar upplever sig kränkta, något som stämmer överens med andra kvartalets anmälningar om kränkande behandling.

Skillnaden i antalet anmälningar från norra och södra området håller fortfarande i sig. Den workshop som genomfördes med alla rektorer under våren i syfte att öka transparensen och likvärdigheten för när en anmälan om kränkande behandling ska göras var uppskattad och fler liknande workshops kommer att genomföras.

Från och med september är det möjligt för rektorerna att lämna in sekretesshandlingar digitalt, detta är något som förhoppningsvis underlättar administrationen kring anmälningarna.

Arbetet med att konstruera nya blanketter för anmälan och avslut är något som fortfarande pågår. En uppdaterad version av anmälan om kränkande behandling har skickats ut till alla rektorer under september månad. Förvaltningen arbetar även med att ta fram en blankett för att kunna dokumentera den elev som kränker samt uppdatera avslutsblanketten.

I den här analysen har det för första gången gjorts en sammanställning över vem som kränker vem och på vilket sätt. Under de här tre månaderna var det vanligast att killar utsatte andra killar eller tjejer för kränkande behandling, fysisk kränkning var den vanligaste kränkningen. Det har skett vid 15 tillfällen under perioden. En kombination av fysisk och verbal kränkning har skett vid 12 tillfällen.
